herpy

SLANGER

Black Kingsnake

Lampropeltis nigra

Lampropeltis nigra er en middels stor til stor kongeslange fra det østlige USA, svart, og i den sørlige delen av utbredelsen har hvert skjell en liten gul eller hvit flekk. Den blir 90-120 cm, spiser gnagere, øgler, frosker og andre slanger og er robust og lett å stelle. Den stelles enkeltvis i et gulvterrarium med varmeplass og moderat luftfuktighet og kan bli over 20 år.

Familie: Colubridae Tidligere navn: *Lampropeltis getula nigra; Ophibolus getulus niger*

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**90-120 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**15-25 år**
Aktiv	**Om dagen og i skumringen**
Levevis	**Bakkelevende**
Biotop	**Våtmark og temperert skog og eng**
Vanskelighetsgrad	**Nybegynner**

STELL

Min. terrarium	**120 × 60 × 60 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**21-28 °C**
Varmeplass	**29-32 °C**
Temperatur, natt	**18-22 °C**
Luftfuktighet	**40-60 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Anbefalt** Ferguson-sone 2
Kosthold	**Virveldyr**
Holdes	**Alene**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kullstørrelse	**5-15 egg**
Inkubasjon	**60-70 dager** ved 26-29 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Lampropeltis nigra er en kraftig bygd, helt glatt og blank slange. Grunnfargen er svart, og undersiden er ofte svart og hvit som et sjakkbrett. Midt på hvert skjell på ryggen sitter en liten gul eller hvit flekk. Flekkene er tydeligst hos dyr fra den sørlige delen av utbredelsen og blir svakere mot nord, der mange voksne dyr er nesten helt svarte. Sjelden sees svake spor av tverrbånd. Artsnavnet *nigra* henviser til den overveiende svarte ryggen.

Voksne dyr er normalt 90-120 cm, og de største når omtrent 180 cm. Arten ble tidligere regnet som en underart av *Lampropeltis getula*, men er siden 2009 en selvstendig art. Den skilles fra beslektede kongeslanger på fargetegning og utbredelse: arten lever øst for Mississippi-elven. I hobbyen brukes navnene ikke alltid likt, så det er verdt å kontrollere hvilken art et dyr faktisk er før man kjøper det.

Kongeslanger er hardføre og tåler fangenskap godt. Ved fare rister de med halen, avgir illeluktende sekret og avføring og slår av og til ut, men de er normalt rolige og venner seg til håndtering. Slekten spiser andre slanger, og det preger holdformen: dyrene skal holdes hver for seg. Det finnes farge- og tegningsvarianter (morfer) i fangenskap. Veiledningen handler om selve arten, ikke om genetikk.

Utbredelse og leveområde

Lampropeltis nigra lever i det østlige USA. Utbredelsen går fra det sørlige Illinois, Indiana og Ohio og det tilstøtende West Virginia gjennom Kentucky og Tennessee og videre sørover langs foten av Appalachene og Alabama-elvens nedbørfelt til kysten ved Mexicogulfen i det sørlige Alabama og Mississippi og den østlige delen av Louisiana. Mot vest danner Mississippi-elven grensen til *Lampropeltis holbrooki*. Typelokaliteten er Wheatland i Knox County, Indiana.

> **Naturlig utbredelse:** USA.

LEVEOMRÅDE

Lampropeltis nigra lever i mange slags landskap og finnes ofte nær mennesker: på forlatte gårder, i hauger av avfall og ved, i kanten av flomsletter og i tett kratt langs vassdrag og sumper. Dyrene ligger skjult under tømmerstokker, planker og steiner. Føden består av gnagere og andre små pattedyr, fugler, egg, frosker, øgler og andre slanger, også giftslanger, og byttet drepes ved omslyngning. Om den daglige rytmen og årssyklusen finnes bare lite beskrevet for selve arten; nære slektninger i *L. getula*-gruppen er mest aktive om dagen, går i vinterdvale i den kalde årstiden og legger egg tidlig på sommeren.

Les mer: Vinterdvale og årstider

Stell

TERRARIET

Det finnes lite artsspesifikk kunnskap om stell av *Lampropeltis nigra*. Tallene her er lånt fra kongeslanger generelt, særlig *Lampropeltis californiae* og *Lampropeltis getula*, som har samme krav.

Et voksent dyr trenger et terrarium på minst 120 × 60 × 60 cm (lengde × bredde × høyde). Større er bedre, for arten er aktiv og utforsker hele terrariet, og dyr over 120 cm trives best i 150 × 60 × 60 cm. Unger bor i et mindre terrarium eller en ventilert boks til å begynne med og flyttes når de ikke lenger kan strekke seg ut og bevege seg langs kanten.

Lokket skal kunne låses. Slangen finner enhver svakhet, og et frontåpnende terrarium med lås eller et lokk med klemmer er det sikre valget. Bruk ikke teip.

Bunnsubstratet skal være jord som holder en moderat fuktighet. En blanding av 40 % matjord uten tilsetningsstoffer, 40 % ferdigblandet terrariejord og 20 % lekesand i et lag på omtrent 10 cm fungerer godt, og et lag med tørre blader oppå gir skjul og hjelper på fuktigheten. Spon av furu og seder bør unngås på grunn av de aromatiske oljene. Fôr eventuelt i en separat boks, slik at dyret ikke svelger substrat.

Innred med minst to skjul, ett i den varme og ett i den kalde enden, så små at slangen ligger tett i dem. Greiner, kork og steiner gir mosjon. Fjern avføring daglig, og skift bunnsubstratet helt hver 3.-4. måned.

TEMPERATUR

Dyret regulerer temperaturen sin ved å bevege seg mellom varme og kalde steder, så terrariet må ha en tydelig gradient. Overflaten under varmelampen skal være 29-32 °C, målt med et infrarødt termometer, og den kalde enden 21-26 °C. Bruk en halogenpære over en lys, flat stein eller et stykke tre som solplass, og sett et mørkt skjul i den varme enden. Ligger dyret på varmeplassen i lange perioder, trenger det mer varme. Bruker det den aldri, trenger det mindre.

Slå varmen av om natten. Temperaturen følger rommet og kan gjerne falle til 18-22 °C, men ikke under 18 °C.

Bruk aldri varmesteiner. Varmen er for konsentrert og gir brannskader. Varmematter kan brukes som supplement, men bare med termostat. Plasser terrariet vekk fra vinduer, der solen kan overopphete det.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luftfuktigheten skal ligge på 40-60 %, målt med et digitalt hygrometer midt i terrariet. Den er høyere i den kalde enden og om natten og lavere i den varme enden, og det er normalt. Klam luft skal unngås. Fuktigheten økes med en sprayflaske, med fuktig sphagnum i skjulet i den kalde enden og med et lag blader på bunnen. Sett frem et fuktig skjul når dyret skal skifte hud.

Sett alltid frem en skål med friskt vann, stor nok til at dyret kan legge seg i den. Blir luften klam, skal skålen være mindre eller fjernes noen dager i uken. Skrubb skålen hver uke med et desinfeksjonsmiddel for dyr.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

LYS OG UVB

Arten er mest aktiv om dagen og soler seg i naturen. Den kan klare seg uten UVB, men UVB anbefales for best mulig velferd. Det passer til Ferguson-sone 2. Bruk et T5 HO-rør på 5-6 % UVB som dekker omtrent halvparten av terrariets lengde og sitter over den varme siden. Målet er en UV-indeks på 2-3 ved solplassen. Over nett er avstanden mellom rør og dyr 25-30 cm, uten nett 35-45 cm, og det bør kontrolleres med en UV-måler. Rørene skiftes hver 12. måned.

Suppler med en kraftig LED-pære på 6.500 K som dekker det meste av terrariets lengde. Lyset er tent omtrent 12 timer, og dagslengden tilpasses årstiden. Det må ikke være lys om natten.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

L. nigra er kjøttetende og skal ha hele byttedyr. Mus er standardfôr, og når dyret vokser, brukes unge rotter. Variasjon er viktig: vaktler, vakteegg og dagsgamle kyllinger kan brukes, og en variert kost gjør dyret sunnere og mindre kresent. Fôr tinte, frosne byttedyr. Det er sikrere, for levende gnagere kan bite og skade slangen. Bruk myke fôrtenger.

Byttedyrets tykkelse må høyst være 1,5 ganger slangens bredeste sted, eller omtrent 10 % av vekten dens. Fôringshyppighet: - Nyklekte: hver 5.-7. dag. - Unge: hver 7.-10. dag. - Voksne: hver 10.-14. dag.

Blir dyret for feit, skal fôringen være sjeldnere eller byttedyrene mindre. Håndter ikke dyret før kulen etter måltidet er borte. En lett pudring av byttet med kalk og multivitamin av og til forebygger mangler. Gi ikke frukt og grønt: slangen kan ikke fordøye plantemateriale.

Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

L. nigra er robust og tolerant. Gi et nytt dyr omtrent 2 uker i fred, og start først håndtering når det spiser regelmessig. Begynn med korte omganger på høyst 5 minutter, og løft dyret nedenfra, med støtte under kroppen. Et nervøst dyr ruller seg sammen, hveser, rister med halen og avgir illeluktende sekret og avføring. Det er et naturlig forsvar, som avtar med tiden. Bitt er ufarlige. Håndter ikke dyret når øynene er blålige og melkeaktige opp mot hudskiftet, eller rett etter fôring. Vask hendene før og etter, for krypdyr kan bære salmonella.

Hold dyrene hver for seg. Arten spiser andre slanger, også artsfrender, og unge dyr kan spise hverandre. Ved paring settes hannen inn til hunnen under oppsyn, og dyrene skilles igjen etterpå.

Les mer: Karantene og hygiene

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Kjønnsmodning er ikke dokumentert for arten. Hos nære slektninger skjer den normalt etter 2-4 år, og vekt og hold betyr mer enn alder. Hannene har en lengre og bredere halerot med plass til hemipenisene. Kjønnet bestemmes sikrest med en sonde, som bare en erfaren person bør bruke. Dyrene skal være fullvokste og i god kondisjon før de settes i avl.

PARRING

Paringen følger vinterdvalen. Temperatur og lengde for vinterdvalen i fangenskap er ikke dokumentert for arten. Dyrene skal være fri for parasitter og i god kondisjon før de kjøles ned, og fôres ikke de siste par ukene før dvalen, slik at tarmen er tom. Vann skal alltid være tilgjengelig. Etter dvalen varmes dyrene gradvis opp og fôres godt før de settes sammen.

Sett alltid hannen inn til hunnen, ikke omvendt, og gjenta introduksjonen med et par dagers mellomrom. Hannene slåss om hunnene, så hold ikke to hanner sammen. Fôr bare når dyrene er skilt.

EGGLEGGING OG KULL

Kullstørrelsen er ikke dokumentert for *Lampropeltis nigra*. Hos *Lampropeltis californiae* legger hunnen eggene omtrent seks uker etter eggløsningen, ofte etter et hudskifte, og kullet er typisk 5-15 egg. Gi hunnen en eggleggingskasse med fuktig vermikulitt eller sphagnum på den varme siden. Hunnen passer ikke eggene. Hun er utmattet etter eggleggingen og skal ha rikelig med føde for å bygge opp kreftene igjen.

INKUBASJON

Ta eggene forsiktig ut, og vend dem ikke. Henger de sammen, skal de ikke skilles med makt. Legg dem på fuktig vermikulitt i en lukket beholder med et par små lufthull i lokket, og begrav dem ikke. Vermikulitten skal være fuktig, men ikke så våt at det kan vris ut vann. Inkubasjonen er ikke dokumentert for arten. Tallene er lånt fra *Lampropeltis californiae*: 26-29 °C, og eggene klekkes etter 60-70 dager. Sjekk eggene en gang i uken for mugg og sammenfall, og fjern dårlige egg. Ungene blir i egget en dag eller to mens de tar opp plommesekken. Hjelp ikke til med klekkingen.

OPPDRETT AV UNGER

Hver unge settes for seg i et lite terrarium eller en ventilert boks med skjul, vann og en varmekilde. Unger spiser hverandre og må aldri holdes sammen. Ungene spiser først etter det første hudskiftet, omtrent en uke etter klekkingen. Deretter tilbys de en nyfødt mus hver uke, helst tint. Unger som ikke vil spise, kan ofte lokkes ved å gni musen med lukt fra en øgle. Når de vokser, økes byttets størrelse og hyppigheten gradvis. Nekter en unge å spise, så sjekk temperaturene, og prøv igjen etter en uke.

Helse og vanlige feil

De fleste problemene skyldes feil i oppsettet. De typiske er:

- Fedme ved for store eller for hyppige måltider.
- Hudskifteproblemer ved for tørr luft: gi et fuktig skjul når øynene blir blålige.
- Brannskader fra varmesteiner og uskjermede varmepærer.
- Forstoppelse ved for lav temperatur, for lite vann eller inntak av bunnsubstrat.
- Midd og innvendige parasitter, særlig hos viltfangede dyr. Bruk oppdrettede dyr, og sett nye dyr i karantene.
- Luftveisinfeksjon ved for kald eller fuktig luft: dyret puster med åpen munn eller har snørr.
- Bitt fra levende byttedyr. Bruk tinte dyr.

Et friskt dyr har klare øyne, en fyldig kropp og spiser regelmessig. Vei dyret hver uke, for et plutselig vekttap er ofte det første tegnet på sykdom. Krypdyr skjuler sykdom, så oppsøk en veterinær med erfaring med krypdyr hvis dyret ikke spiser, går ned i vekt, puster med åpen munn eller virker sløvt.

Les mer: Typiske sykdommer og tegn på sykdom Les mer: Kjøp av dyr: oppdrett, viltfangst og transport

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.